

Ελληνοτουρκικό σύστημα αντιπαράθεσης

Ο «πολιτικός» ρόλος των Ειδικών Δυνάμεων

Του Κωνσταντίνου Γρίβα

Τον τελευταίο καιρό τείνει να καταστεί κοινή διαπίστωση ότι η κλωμή άνοιξη που βίωσαν οι ελληνικές Ειδικές Δυνάμεις μετά την κρίση των Ιμίων έχει πια φτάσει στο τέλος της. Σήμερα οι Ειδικές Δυνάμεις φαίνεται πως επιστρέφουν στο «φυσιολογικό» τους χώρο, αυτόν του περιθωρίου στο εσωτερικό

των Ενόπλων Δυνάμεων, σκεπασμένες από τη σκιά «λαμπερών» (και πανάκριβων) πολεμικών τεχνουργημάτων, όπως τα άρματα μάχης και τα μαχητικά αεροσκάφη, μυθοποιημένων συστημάτων, όπως τα δίκτυα C4ISR, καθώς και βαρύγδουπων (και κακοχωνεμένων) νέων πολεμικών αντιλήψεων, σαν τον «πληροφορικό πόλεμο» και τον «πόλεμο δικτύων». Η κατάσταση αυτή αποτελεί

μια ιδιόρρυθμη «ασύμμετρη απειλή» για την ελληνική άμυνα, αφού η σύνθετη γεωπολιτική πραγματικότητα του ελληνοτουρκικού συστήματος τείνει σήμερα να μεταβληθεί δραματικά, θέτοντας τις Ειδικές Δυνάμεις στο επίκεντρο της στρατιωτικής αντιπαράθεσης. Κατά συνέπεια, η υποβάθμιση των Ειδικών Δυνάμεων αποτελεί στην πραγματικότητα απομείωση της ελληνικής άμυνας!

Το τέλος της συμβατικής στρατιωτικής ισχύος

Οι «παραδοσιακοί» στο χώρο της άμυνας αντιμετώπιζαν πάντοτε με έντονο σκεπτικισμό το ρόλο των Ειδικών Δυνάμεων στις πολεμικές επιχειρήσεις, θεωρώντας ότι αυτός είναι από ασήμαντος έως και αρνητικός (!), και ότι το αποτέλεσμα μιας σύρραξης κρίνεται πάντοτε από τις «κανονικές» δυνάμεις, όπως είναι το πυροβολικό, τα τεθωρακισμένα, το πεζικό, τα αεροπορικά μέσα κ.λπ. Το δε ενδιαφέρον για τις Ειδικές Δυνάμεις κατακρίνεται ως αποτέλεσμα «στρατιωτικού φετιχισμού» και όχι συστηματικής και ορθολογικής ανάλυσης για το ρόλο τους σε μια σύγχρονη πολεμική αναμέτρηση. Ούτε και η εντυπωσιακή αναβάθμιση του στρατηγικού ρόλου των αμερικανικών Ειδικών Δυνάμεων στο πλαίσιο του «Πολέμου Ενάντια στην Τρομοκρατία» έχει αλλάξει καθόλου τις απόψεις τους, δεδομένου ότι πιστεύουν πως η εξέλιξη αυτή αφορά αποκλειστικά στις αμερικανικές γεωστρατηγικές ανάγκες και δεν έχει καμία σχέση με το ελληνικό περιβάλλον άμυνας, εκτός ίσως από το δευτερεύον έργο της αντιμετώπισης κάποιων «ασύμμετρων απειλών». Και σε αυτή την περίπτωση όμως το μεγαλύτερο βάρος πέφτει στις δυνάμεις ασφαλείας και όχι στις Ένοπλες Δυνάμεις.

Όσον αφορά στον ελληνικό αμυντικό σχεδιασμό, οι «παραδοσιακοί» δίνουν έμφαση στην ενίσχυση της «συμβατικής» στρατιωτικής ισχύος και αδιαφορούν για την «ασύμμετρη» ισχύ που μπορούν να προσφέρουν οι Ειδικές Δυνάμεις, θεωρώντας ότι κάτι τέτοιο δεν μπορεί να συμβεί ή, εν πάση περιπτώσει, δεν αξίζει τον κόπο. Η κατάσταση αυτή έχει επιδεινωθεί τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της προσήλωσης στην αντίληψη ότι η ευρωτουρκική προσέγγιση καθιστά πιο ασφαλές και σταθερό το ελληνοτουρκικό σύστημα αντιπαράθεσης. Θα παραβιάζαμε δε ανοιχτές θύρες αν υποστηρίζαμε ότι οι «παραδοσιακοί» κυριαρχούν στο πολιτικοστρατιωτικό κατεστημένο του υπουργείου Άμυνας, ενώ από την επίδρασή τους δεν ξεφεύγει ούτε και ο χώρος των... Ειδικών Δυνάμεων, δεδομένου ότι πολλά από τα στελέχη τους έχουν μια εντελώς συμβατική αντίληψη για το ρόλο τους σε καιρό επιχειρήσε-

ων και ασπάζονται κάποια ή κάποιες από τις στερεοτυπικές αντιλήψεις σαν αυτή που υποστηρίζει ότι «ο πόλεμος θα κριθεί στον αέρα» ή σαν αυτή που τονίζει ότι «τώρα που η Τουρκία θέλει να μπει στην Ευρώπη δεν υπάρχει κίνδυνος πολέμου, άρα και κάθε σκέψη και προβληματισμός περί άμυνας είναι περιττός». Η τελευταία αυτή αντίληψη κυριαρχεί όχι μόνο στην κοινή γνώμη αλλά και στις Ένοπλες Δυνάμεις, ενώ αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες που αδρανοποιούν την ανάπτυξη στρατιωτικού προβληματισμού στη χώρα μας. Ακόμη και οι πλέον «υποψιασμένοι» για την πορεία των ελληνοτουρκικών σχέσεων (και στο

σόμενου και μεταλλασσόμενου. Κατά συνέπεια δεν δέχεται ότι και η αποτροπή, ως ένα μέσο ελέγχου και «τιθάσευσης» της πολεμικής απειλής, πρέπει να είναι εξίσου δυναμική, πολυδιάστατη, εξελισσόμενη και μεταλλασσόμενη και δεν χωράει σε απλουστευτικές, τυποποιημένες αντιλήψεις που βασίζονται στην «στρατιωτική ισορροπία».

Άλλωστε η ίδια η έννοια της στρατιωτικής ισορροπίας είναι σχετική. Ισορροπία σε σχέση με τί; Για ποιο σκοπό, σε πιο γεωγραφικό σημείο, σε τι είδος πόλεμο, για πόσο χρόνο; Πολλά είναι τα σχετικά ερωτήματα που προκύπτουν. Οι παραπάνω εμμονές μάς ωθούν στο να πιστέψουμε ότι το

εσωτερικό των Ενόπλων Δυνάμεων) τείνουν να πιστεύουν ότι όσο διατηρούμε ένα -σχετικώς- ισορροπημένο ισοζύγιο στρατιωτικής ισχύος με την Τουρκία, σε συνδυασμό με την πρόθεση της γειτονικής χώρας να προσεγγίσει την Ευρώπη, έχουμε επιτύχει την «αποτροπή» στο ελληνοτουρκικό σύστημα, με αποτέλεσμα να διασφαλίζουμε τη σταθερότητά του. Αυτή η θρησκευτικού τύπου προσήλωση σε μια υπεραπλουστευμένη αντίληψη περί αποτροπής δεν επιτρέπει τη θεώρηση του πολέμου ως ενός σύνθετου, πολυδιάστατου και δυναμικού φαινομένου, συνεχώς εξελισ-

πραγματικό πρόβλημα στη στρατηγική σκέψη της χώρας μας δεν είναι η σύγκρουση μεταξύ «ουτοπιστών» και «ρεαλιστών» ή οπαδών του «κατευνασμού» και της «αποτροπής», αλλά η αντιπαράθεση μεταξύ των πιστών των απλουστευτικών και απόλυτων θεωριών και αυτών που πιστεύουν ότι το χάος της πραγματικότητας δεν μπορεί να υποταχθεί σε καμία θεωρία και σε κανένα στερεότυπο!

Αυτές οι αντιλήψεις λοιπόν ενισχύουν την επιρροή των «παραδοσιακών» στην ελληνική στρατηγική σκέψη (αν θεωρήσουμε βέβαια ότι υπάρχει κάτι

τέτοιο), οι οποίοι συστηματικά υποβαθμίζουν το ρόλο των Ειδικών Δυνάμεων. Θεωρούμε στρεβλή και επικίνδυνη αυτή την αντίληψη. Αντιθέτως πιστεύουμε ότι στο σημερινό ελληνoturκικό σύστημα αντιπαράθεσης, ο ρόλος των Ειδικών Δυνάμεων, και στις δύο πλευρές του Αιγαίου, δεν είναι απλώς σημαντικός αλλά ο σημαντικότερος! Ο ισχυρισμός αυτός δεν υποκρύπτει κάποιο φετιχισμό για τις Ειδικές Δυνάμεις, αλλά στηρίζεται στην ψυχρή ανάλυση των γεωπολιτικών δεδομένων του ελληνoturκικού συστήματος σε όλο του το φάσμα, από το επίπεδο της υψηλής στρατηγικής μέχρι αυτό των τακτικών δεδομένων στο πεδίο της μάχης.

Στρατηγικά δεδομένα

Ξεκινώντας την ανάλυσή μας, το πρώτο που θα υποστηρίξουμε είναι ότι η αντίληψη σύμφωνα με την οποία το ελληνoturκικό σύστημα καθίσταται απολύτως σταθερό χάρη στην προσδοκία της Τουρκίας να εισέλθει στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι απολύτως λανθασμένη.

Καταρχήν, θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι δεν υπάρχει και δεν είναι δυνατόν να υπάρξει κανένα γεωσύστημα, ούτε τώρα ούτε ποτέ, στον πλανήτη, απολύτως και δια παντός εξασφαλισμένο από τον κίνδυνο εκδήλωσης μέσα σε αυτό πολεμικών συμβάντων. Η απόλυτη και αδιατάρακτη ειρήνη αποτελεί

ρώπης σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να εξασφαλιστεί από μόνη της τη σταθερότητα στο ελληνoturκικό σύστημα. Βέβαια ασκεί επίδραση, η οποία όμως ακόμη και αν καταρχήν είναι θετική, σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες, όπως θα δείξουμε στη συνέχεια, μπορεί να έχει ως τελικό αποτέλεσμα την αύξηση της πολεμικής επικινδυνότητας και όχι τη μείωσή της!

Ακόμη, δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι ο πόλεμος, ή καλύτερα η άσκηση στρατιωτικής βίας, δεν είναι απόλυτο αλλά σχετικό μέγεθος. Ο πόλεμος είναι ένα «μορφικό» φαινόμενο που τείνει να σχηματιστεί στα πολιτικά, τα πολιτισμικά, τα γεωγραφικά και λοιπά δεδομένα κάθε εποχής και κάθε περίπτωσης. Δεν μπορείς να «εξορίσεις» τον πόλεμο από τις ανθρώπινες κοινωνίες για τον απλούστατο λόγο ότι αυτός θα μεταλλαχθεί έτσι ώστε να κινηθεί ανάμεσα από τα κενά του ειρηνευτικού πλαισίου που έχεις δημιουργήσει. Δεν μπορεί κανείς να στερήσει από τον πόλεμο το ζωτικό του χώρο, μπορεί απλά να τον αναγκάσει να μεταλλαχθεί. Έτσι λοιπόν, τόσο οι θιασώτες της ελληνoturκικής φιλίας που στηρίζονται στην ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, όσο και οι οπαδοί της (υπεραπλουστευμένης) στρατιωτικής αποτροπής θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι ακόμη και αν οι απόψεις τους είναι πράγματι ορθές, ωστόσο αναφέρονται στην αποφυγή μιας ολοκληρωτικής πολεμικής αντιπαράθεσης μεταξύ των δύο χωρών, σαν αυτήν που συνέβη το 1922. Μια τέτοια μορφή πολεμικής αντιπαράθεσης όμως ανήκει στην ιστορία, αφού η σημερινή απειλή πολεμικής διατάραξης του ελληνoturκικού συστήματος θα είναι εντελώς διαφορετική.

Κάτι επίσης που συστηματικά παραβλέπεται ακόμη και από ειδικούς διεθνολόγους είναι η εργαλειακή φύση της στρατιωτικής ισχύος στο πλαίσιο των διεθνών σχέσεων. Η άσκηση στρατιωτικής βίας δεν είναι δυστύχημα ή εκδήλωση της «οργής του θεού» επί της γης αλλά μια πολιτική πράξη, «συνέχεια της πολιτικής με άλλα μέσα», σύμφωνα με την κλασική ρήση του Κλαούζεβιτς. Η αντίληψη ότι η άσκηση στρατιωτικής βίας γίνεται εξαιτίας «μίσους μεταξύ των λαών», ή για παρόμοιους λόγους, είναι επικίνδυνη παραπλανητική. Η πολεμική δραστηριότητα δεν είναι αυτοσκοπός αλλά εργαλείο, μια εξετάσιμη επιλογή για την επίτευξη, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, ενός πολιτικού αποτελέσματος.

Επάνω: Η επιτυχία των τουρκικών ειδικών δυνάμεων στην κρίση των Ιμίων, που ξεγλιστρώντας ανάμεσα από τα ελληνικά πλοία κατέλαβαν τη δυτική Ίμια, παγίωσε την αντίληψη περί υψηλής χρησιμότητάς τους στο τουρκικό στρατιωτικό οικοδόμημα. © TSK

Στη δεξιά σελίδα:

1. Άντρας των Ειδικών Δυνάμεων του Τουρκικού Ναυτικού (TDK: Turk Deniz Kuvvetleri). © TDK
2. Τα ελικόπτερα AS532 Cougar Mk 1 της Τουρκικής Αεροπορίας πλην των αποστολών έρευνας και διάσωσης μάχης μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για την αερομεταφορά ειδικών δυνάμεων στα νησιά του Αιγαίου. © Eurocopter
3. Οι τουρκικές Ειδικές Δυνάμεις ασκούνται συστηματικά σε καταλήψεις βραχονησίδων και μικρονήσων, που όπως αποδείχθηκε και στο παρελθόν μπορούν να αποτελέσουν το σκηνικό κρίσης μεταξύ των δύο χωρών. © TSK

προνόμιο του βασιλείου των ουρανών και όχι της γης, και κάθε αντίθετη άποψη είναι επικίνδυνη απλοϊκή. Φυσικά και υπάρχουν σταθερά και βιώσιμα ειρηνικά γεωσυστήματα του πλανήτη, όπως είναι (σήμερα) η Δυτική Ευρώπη, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η ειρήνη μέσα σε αυτά είναι κάτι σταθερό και αμετάκλητο, το οποίο αρκεί να το επιτύχεις μια φορά -όπως ένα οικοδόμημα, που το χτίζεις και το απολαμβάνεις για πάντα- αλλά αποτελεί το διαρκές αποτέλεσμα μιας δυναμικής διαδικασίας.

Επίσης, η διαδικασία εξασφάλισης της ειρήνης δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα ενός και μόνου παράγοντα αλλά μιας πολυπαραγοντικής διαδικασίας. Κατά συνέπεια, η προσέγγιση Τουρκίας και Ευ-

Με βάση τις παραπάνω αξιωματικές θέσεις θα εξετάσουμε λοιπόν το ελληνοτουρκικό σύστημα όπως διαμορφώνεται στη σημερινή εποχή, στην οποία κυρίαρχος παράγοντας είναι η προσέγγιση Τουρκίας-Ευρώπης, και θα ξεκινήσουμε την τεκμηρίωση της θέσης για το πώς η κατάσταση που διαμορφώνεται καθιστά κρίσιμης σημασίας το ρόλο των Ειδικών Δυνάμεων στη διατήρηση της ειρήνης.

Κίνδυνος πολέμου με την Τουρκία στην ευρωπαϊκή εποχή

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει θεωρούμε ότι η κοινότοπη πλέον άποψη ότι η προσέγγιση Ευρώπης-Τουρκίας προωθεί και (πολύ περισσότερο) εξασφαλίζει τη σταθερότητα στο ελληνοτουρκικό σύστημα αντιπαράθεσης είναι αξιωματικά λάθος, καθώς στην πραγματικότητα συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο!

Ας εξετάσουμε τα δεδομένα. Ο πόλεμος αποτελεί ένα εργαλείο για την επίτευξη ενός πολιτικού σκοπού. Κατά συνέπεια, όσο αυξάνονται, ποιοτικά και ποσοτικά, οι πολιτικοί στόχοι μιας πλευράς σε μια αντιπαράθεση, τόσο αυξάνονται και οι πιθανότητες να επιλέξει την άσκηση στρατιωτικής βίας για την επίτευξή τους. Σήμερα λοιπόν που η Τουρκία έχει θέσει (;) ως στρατηγικό της στόχο την ένταξη στην Ευρώπη, το ελληνοτουρκικό σύστημα έχει καταστεί ακόμη πιο πολύπλοκο και έχει τεθεί ακόμη ένας πολιτικός σκοπός από πλευράς της Τουρκίας. Κατά συνέπεια, οι πιθανότητες επιλογής στρατιωτικής βίας για την προώθηση των σκοπών της αυξάνονται και δεν μειώνονται.

Με άλλα λόγια, η διαδικασία προσέγγισης με την Ευρώπη αυξάνει την ποικιλία των μέσων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από πλευράς της γειτονικής χώρας για να επιτευχθεί το ευρωπαϊκό της όραμα, μέσα στα οποία περιλαμβάνεται και η πολεμική διαδικασία. Αντί δηλαδή η Τουρκία να φοβάται μήπως σταματήσει η διαδικασία διαπραγματεύσεων με την Ευρώπη σε περίπτωση που συνεχίσει τις προκλήσεις έναντι στην Ελλάδα, όπως είναι η κρατούσα άποψη, ενδέχεται να προτάξει την απειλή της πολεμικής δράσης, έτσι ώστε να εκφοβίσει την Ελλάδα και την Ευρώπη για να μην προβάλουν εμπόδια όσον αφορά στην ευόδωση της ευρωπαϊκής πορείας της. Επίσης, στο ενδεχόμενο διακοπής της διαδικασίας, η Τουρκία μπορεί να

προβεί σε μια «δυναμική ενέργεια» ώστε να εκφοβίσει την Ευρώπη και να αποκτήσει διαπραγματευτικά ατού, τα οποία στη συνέχεια θα «θυσιάσει» έτσι ώστε να προκύψει ένας «συμβιβασμός» και να ξεπεράσει τις όποιες αντιδράσεις, προχωρώντας προς την καρδιά της Ευρώπης. Αν σταματήσει για οποιονδήποτε λόγο η διαπραγματευτική διαδικασία, ιδιαίτερα δε αν αυτό συμβεί εξαιτίας της αντίδρασης της Ελλάδας, τότε, και μετά την αποτυχία όλων των άλλων μεθόδων, δε θα ήταν λογικό η Τουρκία να προσπαθήσει να την «ξεμπλοκάρει» με δυναμικό τρόπο;

Βέβαια θα ήταν άδικο να μην παραδεχθούμε ότι η προσέγγιση Ευρώπης -Τουρκίας αλλά και η συνολικότερη συμμετοχή της Ελλάδας και της Τουρκίας στους θεσμούς του δυτικού κόσμου αποτελούν περιοριστικούς παράγοντες της πολεμικής επικινδυνότητας μεταξύ των δύο χωρών. Αυτό σημαίνει ότι τυχόν εκδήλω-

ση στρατιωτικής ενέργειας από πλευράς της Τουρκίας δεν θα έχει ολοκληρωτικό χαρακτήρα αλλά θα είναι περιορισμένης στοχοθέτησης, αποσκοπώντας, όχι στην εξόντωση ή το συντριπτικό πλήγμα έναντι της Ελλάδας, αλλά στην απόκτηση κάποιου ισχυρού διαπραγματευτικού χαρτιού. Όμως η «εκλογίκευση» και ο περιορισμός της πολεμικής αναμέτρησης των δύο χωρών μειώνει μεν την επικινδυνότητά της, αυξάνει όμως ταυτόχρονα την πιθανότητα εκδήλωσής τους. Όσο περιορίζεται η χαστική φύση μιας πιθανής πολεμικής αναμέτρησης και μειώνεται ο κίνδυνος ολίσθησής της σε ολοκληρωτική και ανεξέλεγκτη αντιπαράθεση, τόσο ενισχύεται η «εργαλειακή» φύση του πολέμου ως οργάνου άσκησης πολιτικής και επίτευξης περιορισμένων πολιτικών σκοπών - και αυξάνονται οι πιθανότητες να ξεσπάσει. Με απλά λόγια, όσο μειώνονται οι πιθανότητες μιας πολεμικής αντιπαράθεσης τόσο αυξάνεται

ο κίνδυνος να ξεσπάσει αυτή η πολεμική αντιπαράθεση.

Επίσης υπάρχει και ο αντίθετος ακριβώς κίνδυνος: δηλαδή, ισχυρές δυνάμεις στο εσωτερικό της Τουρκίας που αντιτίθενται στην ένταξη της Τουρκίας στην Ευρώπη να επιδιώξουν μια πολεμική αναμέτρηση με την Ελλάδα για να την υπονομεύσουν. Και σε αυτήν την περίπτωση, η σύρραξη θα επιδιωχθεί να είναι περιορισμένη και «λελογισμένη», να τελειώσει γρήγορα και να μην οδηγήσει σε ολοκληρωτική αντιπαράθεση.

Ο περιορισμένος χρονικά πόλεμος που απειλεί το ελληνοτουρκικό σύστημα ισορροπιών στην «ευρωπαϊκή εποχή» απαιτεί την επίτευξη συγκεκριμένου αποτελέσματος από πλευράς της Τουρκίας μέσα σε περιορισμένο χρονικό διάστημα, και αυτό συνεπάγεται εκδήλωση κεραυνοβόλου ενέργειας.

Το πολιτικό αυτό δεδομένο στο ελληνοτουρκικό σύστημα αντιπαράθεσης, συνδυάζεται άριστα με μια ανελέητη για την Ελλάδα γεωγραφική πραγματικότητα, την εγγύτητα στα μικρασιατικά παράλια των ελληνικών νησιών. Κάθε ένα από τα ελληνικά νησιά αποτελεί ένα γεωπολιτικό έπαθλο που «προκαλεί» την Τουρκία να το καταλάβει και να αποκτήσει το διαπραγματευτικό άσο που ενδέχεται να χρειαστεί ώστε να «κατακτήσει» την Ευρώπη, σε περίπτωση που δεν μπορεί να το επιτύχει δια της ειρηνικής οδού. Αυτό είναι κάτι που δεν ίσχυε στο παρελθόν, όταν το ευρωπαϊκό όνειρο δεν υπήρχε για την Τουρκία, και κατά συνέπεια ο κίνδυνος εκδήλωσης πολεμικού επεισοδίου αυξάνεται και δεν μειώνεται σήμερα που η Τουρκία επιδιώκει να εισέλθει στην Ευρώπη!

Η Τουρκία είναι σε θέση να συγκεντρώσει την ισχύ της σε ένα ελληνικό νησί, να το θέσει σε θύλακα απομόνωσης και να επιφέρει σε αυτό συντριπτικό πλήγμα, μην επιτρέποντας στις ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις να χρησιμοποιήσουν το μεγαλύτερο μέρος του δυναμικού τους, ενώ η περιορισμένη χρονική φάση της σύρραξης και η βέβαιη επέμβαση ισχυρών διεθνών δυνάμεων για την παύση των εχθροπραξιών καθιστούν προβληματικές και τις επιλογές στρατηγικής απειλήσεως, είτε για ανακατάληψη της νήσου είτε για «ανταποδοτική» κατάληψη κάποιων τουρκικών εδαφών. Κατά συνέπεια, οι απλουστευτικές απόψεις περί συνολικής «αποτρεπτικής ισορροπίας δυνάμεων» μεταξύ Ελλά-

Ελικόπτερα UH-60 Black Hawk θα διασπεύουν ομάδες Ειδικών Επιχειρήσεων στο νησί, οι οποίες θα αναλάβουν να στοχοποιήσουν τις ελληνικές δυνάμεις για λογαριασμό χερσαίων και από αέρος εκτοξευόμενων όπλων υψηλής φονικότητας © TSK

Μόλις καταστραφεί η βασική ελληνική αμυντική διάταξη, οι τουρκικές ομάδες Ειδικών Επιχειρήσεων θα διασφαλίσουν σημεία ασφαλούς αποβίβασης δια θαλάσσης μεγαλύτερων δυνάμεων, που θα αναλάβουν την κατάληψη της νήσου. © TSK

δας και Τουρκίας δύσκολα μπορούν να έχουν υπόσταση όταν αναφερόμαστε σε περιορισμένη χρονικά και γεωγραφικά σύρραξη. Βλέπουμε λοιπόν ότι η μείωση της συνολικής πολεμικής επικινδυνότητας που φέρνει μαζί της η προσέγγιση Ευρώπης-Τουρκίας αυξάνουν τον κίνδυνο περιορισμένου πολέμου!

Το επικίνδυνο σκηνικό συμπληρώνεται με την ανάπτυξη από πλευράς Τουρκίας μιας σύγχρονης δικτυοκεντρικής δύναμης, βασισμένης σε ομάδες ειδικών επιχειρήσεων, συνδυασμένων με συστήματα προβολής ισχύος από μεγάλες αποστάσεις. Η εγγύτητα των νησιών του Αιγαίου στις μικρασιατικές ακτές επιτρέπει στην Τουρκία, με τη χρήση ρουκετών μεγάλου βεληνεκού και βαλλιστικών πυραύλων να καταφέρει συντριπτικό πλήγμα στην αμυντική διάταξη ενός ελληνικού νησιού. Η ελληνική αμυντική διάταξη δεν έχει λάβει υπόψη τη μετάλλαξη των τουρκικών δυνάμεων σε μια πληροφοριοκεντρική δύναμη ταχείας επίτευξης αποτελεσμάτων (rapid effects force), κατά τα αμερικανικά πρότυπα, και συνεχίζει να χρησιμοποιεί τακτικές αντιμετώπισης της τουρκικής εισβολής που βασίζονται στα δεδομένα της δεκαετίας του '70, όταν η κύρια απειλή προερχόταν από μαζικές αποβάσεις σε συνδυασμό με επίσης μαζικά αεροπρογεφυρώματα (κατά το πρότυπο της εισβολής στην Κύπρο).

Αντιθέτως σήμερα υπάρχει ο φόβος της κεραυνοβόλου ενέργειας, η οποία θα έχει ως κύριο άξονα τη δράση μικρών ομάδων Ειδικών Επιχειρήσεων και θα περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

-«Τοποθέτηση» του ελληνικού νησιού μέσα σε αεροπορικό θύλακα απαγόρευσης με την τουρκική αεροπορία να επιτυγχάνει τοπική κυριαρχία πάνω από το νησί.

-Διασπορά με αεροπορικά μέσα ομάδων Ειδικών Επιχειρήσεων στο νησί, οι οποίες, στα πρότυπα της δύναμης που κατέκτησε το Αφγανιστάν, θα αναλάβουν να στοχοποιήσουν τις ελληνικές δυνάμεις για λογαριασμό χερσαίων και από αέρος αεροεκτοξευόμενων όπλων υψηλής φονικότητας, προσβολής ακριβείας μεγάλου βεληνεκού και δυνατότητας προσβολής μεγάλης ποικιλίας στόχων με αντίστοιχα αποτελέσματα. Οι τουρκικές Ειδικές Δυνάμεις θα συνδυαστούν με άλλα μέσα συλλογής πληροφοριών και στοχοποίησης, όπως μη επανδρωμένα αεροκχήματα (UAV). Επίσης, οι Ειδικές Δυνάμεις μπορεί, αν χρειαστεί, να αναλάβουν με ίδια μέσα την καταστροφή κρίσιμων συστημάτων της ελληνικής άμυνας με ικανότητα ταχείας αλλαγής θέσης (time critical targets), όπως μπορεί να είναι αυτοκινούμενα αντιαεροπορικά συστήματα, κινητοί εκτοξευτές πυραύλων εναντίον πλοίων κ.λπ.

-Μόλις καταστραφεί η βασική ελληνική αμυντική διάταξη, οι τουρκικές ομάδες Ειδικών Επιχειρήσεων θα επικεντρωθούν στην αδρανοποίηση επιμέρους αμυντικών θυλάκων σε συγκεκριμένες περιοχές, διασφαλίζοντας σημεία ασφαλούς αποβίβασης δια θαλάσσης ή δια αέρος μεγαλύτερων δυνάμεων, που θα αναλάβουν την κατάληψη της νήσου.

Το παραπάνω ζοφερό σκηνικό συμπληρώνεται από την αδυναμία της ελληνικής πολεμικής μηχανής σήμερα και στο κοντινό μέλλον να αντιμετωπίσει παρόμοια επίθεση! Η ενίσχυση της άμυνας των ελληνικών νησιών με συμβατική μεθοδολογία δεν είναι ο ενδεικνυόμενος τρόπος αντιμετώπισης αυτής της (εν μέρει) ασύμμετρης απειλής, δεδομένου ότι απλώς θα προσέφερε ακόμη περισσότερους στόχους στους τουρκικούς βαλλιστικούς πυραύλους και τις ρουκέτες. Αντιθέτως, σωτήρια θα ήταν η απόκτηση μιας δύναμης αεροσκαφών αεροπορικής κυριαρχίας, η οποία θα μπορούσε να «σπάσει» το θόλο απαγόρευσης της τουρκικής αεροπορίας πάνω από το νησί (ή τα νησιά) που θα βρίσκονται υπό εισβολή και να θέσουν τις τουρκικές δυνάμεις στο στόχαστρο των ελληνικών βομβαρδιστικών, τόσο αυτών που θα βρίσκονται στο ελληνικό έδαφος, όσο και των χερσαίων συστημάτων προβολής ισχύος. Αυτό όμως δεν είναι στις

Ειδικές Δυνάμεις του
Τουρκικού Ναυτικού
(TDK: Turk Deniz
Kuvvetleri) (© TDK).

προθέσεις ή τις δυνατότητες της ελληνικής πολιτικοστρατιωτικής ηγεσίας. Τα μόλις 30 μαχητικά αεροσκάφη 4ης γενιάς που προτίθεται εν καιρώ να αποκτήσει η χώρα μας σε καμία περίπτωση δεν δημιουργούν την απαιτούμενη κρίσιμη μάζα αεροπορικής ισχύος, που θα επιτρέψει ελληνική αεροπορική κυριαρχία στους ουρανούς πάνω από το Αιγαίο, θα αδρανοποιήσει την τουρκική επιθετικότητα και θα καταστήσει ακατάλληλη την επιλογή του «περιορισμένου πολέμου».

Άμυνα νήσων βασισμένη στις Ειδικές Δυνάμεις

Η διαφανιόμενη ενίσχυση της ικανότητας των τουρκικών δυνάμεων να προσβάλουν με ακρίβεια μεγάλο αριθμό στόχων στα ελληνικά νησιά σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα από τη στιγμή του εντοπισμού τους καθώς και της ικανότητάς τους να δημιουργούν διάσπαρτα, φαινομενικά ασύνδετα μεταξύ τους αεροπρογεφυρώματα τα οποία θα «ενοποιούνται» διαμέσου ενός ισχυρού δικτύου με συστήματα συνεχών πυρών υποστήριξης καθιστούν προβληματικές τις μέχρι σήμερα μεθόδους άμυνας των ελληνικών νήσων.

Ιδιαίτερα δε η στατική άμυνα σε

ακτές όπου οι αμυνόμενοι θα περιμένουν παθητικά τα τουρκικά αποβατικά σκάφη καθίσταται αναχρονιστική και επικίνδυνη. Στατικές θέσεις άμυνας θα πρέπει να θεωρείται περίπου βέβαιο ότι θα πληγούν με πληθώρα οπλικών συστημάτων. Ακόμη όμως και τα ελληνικά άρματα μάχης δύσκολα θα μπορούν να μείνουν κρυμμένα και θα αποτελούν εύκολους στόχους σε περίπτωση που δημιουργηθεί ένα τουρκικό δίκτυο ομάδων ειδικών επιχειρήσεων, βομβαρδιστικών αεροσκαφών και συστημάτων πυροβολικού μεγάλου βελνεκού και υψηλής ακρίβειας πλήγματος, εξοπλισμένων με «έξυπνα» αντιαρματικά βλήματα.

Με βάση όλα τα παραπάνω θεωρούμε ότι απαιτείται η μετάλλαξη της ελληνικής άμυνας νήσων, έτσι ώστε να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα της απειλής. Η άμυνα αυτή από έμφαση στη μάζα και τις στατικές θέσεις άμυνας ή στη δράση μεγάλων οχηματισμών που μπορούν να στοχοποιηθούν και να πληγούν καίρια από τουρκικά όπλα προβολής ισχύος σε μεγάλες αποστάσεις θα πρέπει να μετασχηματιστεί σε μια «μορφική» άμυνα, βασισμένη σε μικρές ομάδες μάχης, με ικανότητες ταχείας

κίνησης και απόκρυψης, ώστε να μην μπορούν να εντοπιστούν και στοχοποιηθούν εύκολα από τις τουρκικές δυνάμεις. Επιπλέον θα πρέπει να έχουν δυνατότητες εντοπισμού και κατάδειξης στόχων για άλλες πλατφόρμες αλλά και άμεσης προσβολής με οργανικά τους μέσα χερσαίων, εναέριων και θαλάσσιων στόχων. Σε περίπτωση δε κατάληψης της νήσου, αυτές οι ομάδες θα πρέπει να μπορούν να διατηρούν τη μαχητική τους ικανότητα, έστω κι αν υποστούν συντριπτικές απώλειες και βρεθούν σε επικοινωνιακή απομόνωση - χωρίς δυνατότητες λήψης εντολών από την ανώτατη διοίκηση και χωρίς να μπορούν να επικοινωνήσουν μεταξύ τους.

Οι ομάδες αυτές θα πρέπει επίσης να μπορούν, αν χρειαστεί, να διασπαστούν σε ακόμη μικρότερες ομάδες ή ακόμη και σε μεμονωμένους στρατιώτες, συνεχίζοντας να πολεμούν, ενώ θα ασκούν συνεχή στρατιωτική δραστηριότητα εναντίον των τουρκικών δυνάμεων - διεξάγοντας ανταρτοπόλεμο και ανορθόδοξο αγώνα, προετοιμάζοντας επιχειρήσεις ανακατάληψης ή απλώς μένοντας «ζωντανές» από στρατιωτικής άποψης. Εξάλλου, σε πολιτικό επίπεδο, οποιαδήποτε στρατιωτική

δραστηριότητα μπορεί να καλύψει τις απαιτήσεις άμυνας της νήσου -στο πλαίσιο ενός περιορισμένου χρονικά πολέμου στον οποίο αναμένεται να υπάρξει ταχεία «πυροσβεστική» παρέμβαση ισχυρών διεθνών δυνάμεων- ώστε να μη θεωρηθεί κατειλημμένο έδαφος.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, καθίσταται σαφές ότι οι προαναφερθείσες δυνάμεις δεν μπορεί να είναι δυνάμεις συμβατικού Πεζικού αλλά ομάδες Ειδικών Δυνάμεων, οι οποίες εξ ορισμού έχουν (ή πρέπει να έχουν) τις ικανότητες εκείνες για να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις «μορφικής» και πολυδιάστατης άμυνας νήσων, όπως αυτές περιγράφηκαν παραπάνω. Ορισμένες από αυτές τις ιδιαίτερες ικανότητες των Ειδικών Δυνάμεων είναι οι εξής:

-Λειτουργούν ως μικρές ομάδες και παραμένουν «ζωντανές» ακόμη κι αν διασπώνται. Ένας μαχητής των Ειδικών Δυνάμεων διατηρεί τη μαχητική του ικανότητα ακόμη κι αν μείνει μόνος του.

-Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και λειτουργούν ακόμα και εκτός του πλαισίου της «υποταγής» στην αλυσίδα διοίκησης, προσόν ιδιαίτερα σημαντικό στις συγκεκριμένες συνθήκες, δεδομένου ότι οι ομάδες μπορεί να μην έχουν δυνατότητα επικοινωνίας με την ανώτατη διοίκηση ούτε και μεταξύ τους (δηλαδή να λειτουργούν σε περιβάλλον επικοινωνιακής απομόνωσης).

-Επιχειρούν σε εχθρικές περιοχές υπό καθεστώς απόκρυψης και επιφέρουν γρήγορο και συντριπτικό πλήγμα, ενώ έχουν υψηλή ικανότητα ταχείας απεμπλοκής στο πλαίσιο καταδρομικών ενεργειών.

-Αποτελεί μέρος της αποστολής τους να αντιμετωπίζουν υπέρτερες ποσοτικά δυνάμεις.

-Δίνουν έμφαση στην επιχειρησιακή ευελιξία και φροντίζουν ώστε να προσαρμοστούν στα δεδομένα και όχι να «προσαρμόσουν» τα δεδομένα στις δυνατότητές τους.

-Οι μαχητές των μορφικών αυτών ομάδων άμυνας θα κληθούν να δράσουν σε ιδιαίτερα αντίξοο επιχειρησιακό περιβάλλον και θα πρέπει να έχουν άριστη φυσική κατάσταση, ισχυρό πνεύμα μονάδας, τεράστια ψυχικά αποθέματα, μεγάλη προσαρμοστικότητα, επιχειρησιακή ευελιξία κ.λπ.

-Δίνουν έμφαση στον ανορθόδοξο τρόπο σκέψης και επιχειρήσεων.

Ρόλος αμυνόμενων Ειδικών Δυνάμεων

-Πολιτικός ρόλος: διατήρηση της νήσου υπό ελληνικό έλεγχο. Όσο «ο αγώνας συνεχίζεται», η νήσος δεν τελεί υπό τουρκική κατάληψη, και κατά συνέπεια δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως διαπραγματευτικό ατού. Η δε διεθνής παρέμβαση θα κινηθεί στην κατεύθυνση του να επιβάλει στην Τουρκία να αποσυρθεί από τα ελληνικά εδάφη και όχι να «συμβουλευθεί» την Ελλάδα να προβεί σε «υποχωρήσεις» και «ανταλλάγματα» ώστε να πάρει πίσω τα εδάφη της. Όσο υπάρχει ελληνική στρατιωτική δραστηριότητα σε ελληνικό έδαφος, το έδαφος αυτό παραμένει ελληνικό. Άρα, οι δυνάμεις μας εκεί διαδραματίζουν σημαντικό γεωπολιτικό ρόλο μόνο με το να παραμένουν «ζωντανές».

-Επιχειρησιακός ρόλος: προετοιμασία για ανακατάληψη.

Συντριπτικό πλήγμα στην ελληνική ηλεκτρονική υποδομή

Οι ελληνικές δυνάμεις που βρίσκονται στα νησιά του Αιγαίου ενδέχεται να υποστούν συντριπτικό πλήγμα στην επικοινωνιακή τους υποδομή και να αποσυντονιστούν. Ρουκέτες εκπομπής μικροκυμάτων ή ηλεκτρομαγνητικού παλμού (EMP) είναι ήδη διαθέσιμες από διάφορες πηγές για το ελληνικό και το τουρκικό οπλοστάσιο και στο εγγύς μέλλον θα πρέπει να θεωρήσουμε ως δεδομένη την τουρκική ικανότητα να υλοποιήσει ενεργειακό πλήγμα έναντι των ηλεκτρονικών μας δικτύων επικοινωνιών, διοίκησης και ελέγχου. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι η ύπαρξη των όπλων αυτών εξυπηρετεί κυρίως την τουρκική πλευρά. Ολόκληρη η Τουρκία μπορεί να θεωρηθεί ως ορμητήριο, απ' όπου μπορεί να επιχειρηθεί μια εστιασμένη επίθεση σε οποιοδήποτε μέρος του ελληνικού αρχιπελάγους. Σε αυτή την περίπτωση, η Τουρκία μπορεί να δημιουργήσει τις συνθήκες για πληροφορική κυριαρχία σε έναν μεμονωμένο χώρο της επιλογής της, αποκτώντας αποφασιστικό πλεονέκτημα έναντι των ελληνικών δυνάμεων. Για παράδειγμα, μπορεί να «σαρώσει» ένα ελληνικό νησί με ρουκέτες μικροκυματικής εκπομπής, αδρανοποιώντας την ελληνική ηλεκτρονική υποδομή και επιτυγχάνοντας έτσι πληροφορική κυριαρχία. Το βασικό πλεονέκτημα της Τουρκίας να μπορεί να επιλέξει τον χώρο της σύγκρουσης και να μεταφέρει εκεί τον όγκο των δυνάμεών της καθίσταται ακόμη πιο επικίνδυνο την εποχή των δικτυοκεντρικών επιχειρήσεων. Ενάντια σε αυτήν την τουρκική δυνατότητα επικεντρωμένης μαζικής προσβολής, η ελληνική στρατηγική θα πρέπει να αντιτάξει μια «ρευστή» (fluid) άμυνα, βασισμένη στις Ειδικές Δυνάμεις.

Ο τουρκικός στόλος ελικοπτέρων αποτελεί το μέσο υλοποίησης της τουρκικής τακτικής για την ανάπτυξη ολιγομελών ομάδων Ειδικών Δυνάμεων που με τη χρήση πυρών ακριβείας θα παραλύσουν την ελληνική αμυντική προσπάθεια. © ΓΕΣ

